

5.6 Člověk a příroda

Obsah

5.6 ČLOVĚK A PŘÍRODA	1
FYZIKA	2
<i>FYZIKA</i>	2
CHEMIE	29
<i>CHEMIE</i>	29
PŘÍRODOPIS	38
<i>PŘÍRODOPIS</i>	38
ZEMĚPIS	54
<i>ZEMĚPIS</i>	54

Fyzika

FYZIKA

5.6	Vzdělávací oblast	Člověk a příroda
5.6.1	Vzdělávací obor	Fyzika
5.6.1.1	Vyučovací předmět	FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět fyzika je vyučován jako samostatný předmět v 6., 7., 8. a 9. ročníku dvě hodiny týdně.

Vzdělávání v předmětu fyzika:

- směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí
- vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy
- vede k vytváření a ověřování hypotéz
- učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi
- směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami
- skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury)
- samostatné pozorování
- exkurze

Žáci jsou poučeni o dodržování bezpečnostních a hygienických předpisů v učebně fyziky..

Předmět **fyzika** úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti **Člověk a příroda**:

- chemie : jaderné reakce, radioaktivita, skupenství a vlastnosti látek, atomy, atomové teorie
- přírodopis: světelná energie (fotosyntéza), optika (zrak), zvuk (sluch), přenos elektromagnetických signálů, srdce - kardiostimulátor
- zeměpis: magnetické póly Země, kompas, sluneční soustava

Předmětem prolínají **průřezová témata**:

- rozvíjení kritického myšlení, navrhování způsobů řešení problémů, ochota pomoci a spolupracovat (VDO)
- rozvíjení dovedností a schopností (OSV)
- posuzování obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie, princip výroby elektrické energie, klady a zápory jaderné energetiky (EV)
- komunikace a kooperace, kritické čtení (MDV)
- evropská a globální dimenze v efektivním využívání zdrojů energie v praxi, výroba a potřeba energie v globálním měřítku, udržitelný rozvoj (EGS)
- vzájemné respektování (MKV)

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel vede žáky :

- ✓ k vyhledávání, třídění a propojování informací
- ✓ k používání odborné terminologie
- ✓ k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací
- ✓ k nalézání souvislostí mezi získanými daty

Kompetence k řešení problémů

- ✓ učitel zadává takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat

Kompetence komunikativní

- ✓ práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- ✓ učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě

Kompetence sociální a personální

- ✓ využívání skupinového a inkluzivního vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- ✓ učitel navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- ✓ učitel vede žáky k ochotě pomoci

Kompetence občanské

- ✓ učitel vede žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- ✓ učitel podněcuje žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě
- ✓ (např. tepelná čerpadla jako vytápění novostaveb)

Kompetence pracovní

- ✓ učitel vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízeními

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět : **Fyzika**
 Ročník: **6.**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ rozlišuje látku a těleso, dovede uvést příklady látek a těles ❖ správně používá pojem atom, molekula, iont ❖ má představu o tom, z čeho se skládá atom ❖ popíše rozdíl mezi látkou pevnou, kapalnou a plynnou a vlastnosti, kterými se od sebe liší ❖ rozpozná, zda na dané těleso působí síla a pomocí prodloužené pružiny porovná podle velikosti dvě působící síly ❖ změří sílu siloměrem ❖ užívá s porozuměním vztah mezi gravitační silou působící na těleso a hmotností tělesa $F=m \cdot g$ při řešení jednoduchých úloh ❖ ovládá značky a jednotky základních veličin ❖ vyjádří hodnotu veličiny a přiřadí jednotku 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stavba Látek - Co nás obklopuje? Vlastnosti látek Skupenství látek Atomy a molekuly Pohyb částic ➤ Měření fyzikálních veličin - Pojem a charakterizující znaky 	<ul style="list-style-type: none"> • Z-6.roč.-sluneční soustava, vliv Měsíce , slapové jevy • M-jednoduché výpočty • Ch-návaznost v 8.roč.- atomy, ionty, prvky, chem. vazba • EV- změny skupenství- počasí-srážky, atd. • EGS – možnost vzniku eroze • OSV – rozvoj schopnosti poznávání • M-převody jednotek, převodní vztahy 	<p>✓ Pc, projektor,</p> <p>✓ Tabulky</p>

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Změří délku tělesa, výsledek zapsat a vyjádřit v různých jednotkách ❖ Změří hmotnost pevných a kapalných těles na vahách a výsledek zapíše ve vhodné jednotce ❖ Změří objem kapalného a pevného tělesa pomocí odměrného válce a zapíše výsledek ❖ Zná dvě jednotky a osvojí si převádění údajů. ❖ Umí vyhledávat hodnoty v tabulkách. ❖ Řeší jednoduché příklady z praxe. ❖ Změří teplotu pomocí teploměrů, určí rozdíl teplot z naměřených hodnot ❖ Předpoví, zda se délka či objem tělesa při změně teploty zvětší nebo zmenší 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Měření délky - Rozměr těles Jednotky délky Měření délky Přesnost a chyby měření ➤ Měření hmotnosti - Pojem Jednotky Měření hmotnosti ➤ Měření objemu tělesa – Pojem Jednotky Měření objemu ➤ Hustota - Pojem Jednotky Výpočet hustoty Výpočet hmotnosti ➤ Měření teploty těles - Pojem Jednotky Měření teploty Objemová a délková roztažnost 	<ul style="list-style-type: none"> • OSV • OSV - sebepoznání a sebepojetí • OSV– kreativita • EV – vztah člověka k přírodě 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Měřidla ✓ Váhy ✓ Odměrné válce ✓ Teploměry

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
❖ Změří časový úsek pomocí stopek a orientuje se na ciferníku hodin	➤ Měření času Pojem Jednotky		✓ Hodinky

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět : **Fyzika**
 Ročník: **7.**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Má představu o mechanickém pohybu a jeho relativnosti, uvádí ji do souvislosti s příklady ze života ❖ Vyvodí závěr, že pohyb je základní vlastnost všech těles ve vesmíru ❖ Operuje s pojmy trajektorie , dráha, na příkladech rozlišuje různé druhy pohybu ❖ Analýzou vytvoří i definici těchto pohybů ❖ Používá pojmy dráha, rychlost , čas, za pomoci vzorců umí tyto veličiny vypočítat. ❖ Experimentálně i výpočtem určí průměrnou rychlost pohybu tělesa. ❖ Ujasní si, že síla může působit při dotyku i na dálku. ❖ Určí druhy sil ❖ Znázorní sílu pomocí orientované úsečky ❖ Vyjmenuje značku i jednotku síly 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pohyb tělesa - Klid a pohyb tělesa Pojmy: dráha, čas, rychlost Jednotky Druhy pohybu Výpočet pohybu Průměrná rychlost ➤ Síla, skládání sil - Pojem Jednotky Grafické znázornění Gravitační síla Skládání sil (rovnováha) Těžiště tělesa 	<ul style="list-style-type: none"> • OSV –seberegulace a sebeorganizace • Z, Ov, Tv, M • OSV – sebezpoznání a sebezpojetí • Tv, Z , M - tečny a těžiště 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pc, projektor ✓ Učebnice ✓ Pomůcky pro zjištění těžiště

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zná násobky i díly síly ❖ Osvojí si algoritmus pro výpočet gravitační síly, její velikost měří siloměrem. ❖ Dovede složit 2 síly působící stejným i opačným směrem a to jak experimentálně, tak graficky. ❖ chápe princip skládání sil. ❖ Užívá pojem výslednice. ❖ Skládá síly různého směru pomocí rovnoběžníku sil. ❖ Určí experimentálně těžiště tělesa. ❖ Orientuje se ve vzájemném působení těles a polí. ❖ Na příkladech rozlišuje účinky posuvné , otáčivé a deformační. ❖ Dojde k poznání o závislosti posuvných účinků na velikosti síly a na hmotnosti tělesa. ❖ Používá poznatků prvního Newtonova pohybového zákona – zákona setrvačnosti k objasnění jevů z běžného života. ❖ Samostatně řeší úlohy upevňující poznatky o prvním i druhém Newtonově pohybovém zákonu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Posuvné účinky síly, pohybové zákony - Newtonovy pohybové zákony (první,druhý a třetí) 	<ul style="list-style-type: none"> • D 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Souprava pro sílu

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Užívá pojem páka, rameno síly, moment síly. ❖ Používá jeho jednotku. ❖ Při výpočtech uplatňuje podmínky pro rovnováhu na páce. ❖ Vysvětlí užití a účelnost páky v běžném životě , popíše jednotlivá zařízení . ❖ Pozná kladku pevnou , volnou i kladkostroj, zná účelnost jejich použití a umí uplatnit algoritmus výpočtu rovnováhy na těchto jednoduchých strojích k základním výpočtům. ❖ Sestaví jednoduchou soustavu k ověření znalostí. ❖ Rozlišuje pojem tlaková a tahová síla, vyjmenuje příklady účinků těchto sil. ❖ Změří velikost třecí síly, na základě zkoumání závislosti velikosti třecí síly na jakosti stykových ploch a na velikosti tlakové síly vysloví závěr. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Otáčivý účinek síly - Páky Moment síly Rovnovážná poloha Kladky – pevná, volná, kladkostroj ➤ Deformační účinky síly – Tlak Pascal Tlaková síla ➤ Tření - Síla třecí Tření smykové, valivé a klidová třecí síla 	<ul style="list-style-type: none"> • OSV – kreativita • D • M 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kladky ✓ Míče, houba ✓ Pomůcky pro tlak ✓ Souprava pro tření

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Objasní význam třecí síly v praxi, účelnost jejího zmenšování nebo naopak zvětšování. ❖ Objasní účinky vnější tlakové síly na hladinu kapaliny, k vysvětlení jevů užívá Pascalova zákona, popisuje pokusy a objasní je. ❖ Nakreslí jednoduché schéma hydraulického zařízení, vysvětlí je a popíše jeho užití v praxi. ❖ Na základě pokusů se seznámí s účinkem gravitační síly na kapalinu, popíše tlakovou sílu kolmo na dno i hydrostatický tlak, vysvětlí jeho příčiny. ❖ Vysvětlí existenci a příčiny vztlkové síly, její využití v praxi, odříká Archimedův zákon, dokáže jej vysvětlit i jeho poznatky používá k výpočtům. ❖ Vyvodí podmínky pro plování těles v kapalině a určí souvislost velikosti ponořeného objemu tělesa a hustotou kapaliny. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mechanické vlastnosti kapalin - <ul style="list-style-type: none"> Hydrostatický tlak Tlaková síla v kapalině Pascalův zákon Hydraulická zařízení Vztlková síla Archimédův zákon Plování těles 	<ul style="list-style-type: none"> • EV – ekosystémy (vodní zdroje) • M 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pomůcky pro mechaniku kapalin

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí pojmy a příčiny atmosférického tlaku a tlakové síly s ním související, ověří to pokusem. ❖ Popíše Torricelliho pokus jako princip měření atmosférického tlaku. ❖ Vyjmenuje a popíše přístroje k měření atmosférického tlaku i tlaku uvnitř nádoby. ❖ Aplikuje platnost Archimedova zákona v atmosférickém tlaku. ❖ Dokáže vysvětlit význam těchto poznatků v praxi – balóny. ❖ Rozliší pojmy přetlak, podtlak. ❖ Na konci této kapitoly žák umí popsat příčiny světelných jevů, nikoliv jejich princip. ❖ Používá pojmy světelný zdroj, optické prostředí, šíření světla. ❖ Zná hodnotu rychlosti světla ve vakuu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mechanické vlastnosti plynů – Atmosférický tlak Torricelliho pokus Manometr, výškoměr, aneroid, tlakoměr Tlak plynu v uzavřené nádobě (přetlak, podtlak, normální tlak) ➤ Světelné jevy – Zdroje světla Šíření světla, světelný paprsek Stín Měsíce a Slunce Rychlost světla Odras světla Rovinné a kulové zrcadlo Lom světla 	<ul style="list-style-type: none"> • EV – základní podmínky života (ovzduší) • Z • OSV – rozvoj schopností poznávání • Z, D, PŘ, Vv 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Optické soupravy

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí vznik stínu i polostínu. ❖ Vyjmenuje měsíční fáze, zatmění Slunce i Měsíce. ❖ Formuluje zákon odrazu světla, dokáže ho ověřit na pokusu. ❖ Sleduje zobrazení tělesa rovinným zrcadlem a graficky ho znázorní. ❖ Rozlišuje kulová zrcadla a popíše jejich použití v praxi. ❖ Na pokusu pozoruje lom světla, popíše jej na hranolu, dokáže jej znázornit graficky. ❖ Na základě pokusů optickým hranolem popíše spojité spektrum a tyto poznatky aplikuje na použití v přírodě – duha. 	<p>Spojka a rozptylka Optický hranol Optické spektrum</p>		

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět : **Fyzika**
 Ročník: **8.**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Používá pojmy mechanická práce , výkon, pohybová a polohová energie k objasnění fyzikálních dějů, popíše vzájemnou přeměnu polohové a pohybové energie v gravitačním poli Země. ❖ Objasní, že změna pohybové energie, polohové energie v gravitačním poli Země a energie pružnosti jsou vždy spojeny s konáním práce. ❖ Dovede pojem vnitřní energie použít k vysvětlení fyzikálních jevů, spojuje její změny s ději konání práce a tepelné výměny. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Opakování ze 7. ročníku – Zákl. pojmy-veličiny jednotky Vzorce Užití v praxi ➤ Práce, výkon – Mechanické práce Joule Výkon – Watt Účinnost ➤ Pohybová a polohová energie – Formy energie – informativně Pojmy - energie pohybová, polohová ➤ Tepelná energie – Vnitřní energie tělesa a její změny –zahřívání těles Teplo, tepelná měrná kapacita Výpočet tepla přijatého, odevzaného 	<ul style="list-style-type: none"> • Ch • EV – základní podmínky života, energie (zdroje, spotřeba, úspora) • OSV – rozvoj schopnosti poznávání 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pc, projektor ✓ Učebnice ✓ Kladky ✓ Teploměry

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Používá teplo jako fyzikální veličinu ekvivalentní mechanické práci. ❖ Osvojí si vzorec pro výpočet tepla a používá jej k výpočtu tepla a hmotnosti, popřípadě změny teploty. ❖ Orientuje se v matematicko – fyzikálních tabulkách, umí je používat k vyhledávání měrné tepelné kapacity látek. Vysvětlí, co tato veličina udává, porovnávají vlastnosti materiálů a spojují s nimi výhody a nevýhody materiálů při tepelné výměně. ❖ Změny skupenství tělesa spojuje se změnami jeho vnitřní energie. ❖ Jednoznačné rozlišování změn skupenství látek zpřesňuje a obohacuje jejich jazykové vyjadřování. ❖ Používá veličiny teplota tání, měrné skupenské teplo tání, skupenské teplo tání, orientuje se v tabulce teploty tání, porovná vlastnosti materiálů a spojuje s nimi 	<p>Tepelná výměna – prouděním -zářením Zdroje tepla -obnovitelné</p> <p>➤ Změny skupenství - Skupenství Tání, tuhnutí Teplota tání, teplota varu, var, skupenské teplo varu Vypařování, kaplnění Sublimace, desublimace</p>	<ul style="list-style-type: none"> • M, Z • EV – základní podmínky života ovzduší • Ch, Př 	<p>✓ Led, voda, teploměry</p>

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<p>výhody a nevýhody materiálů.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Popíše rozdíl mezi vypařováním a varem. ❖ Pojmenují různé změny skupenství. ❖ Popíše a vymodeluje model atomu, pojmenuje jeho části i částice v nich. ❖ Vysvětlí, jak na sebe jednotlivé částice silově působí. ❖ Chápe pojem elektrická síla i elektrické pole. ❖ Na jednoduchých pokusech ji dokáže demonstrovat. ❖ Popíše elektrování těles při vzájemném dotyku a na jednoduchých pokusech ukáže vzájemné působení zelektrovaných těles přitažlivými a odpudivými silami. ❖ Popíše iont kladný i záporný, vysvětlí rozdíl mezi ním a neutrálním atomem. ❖ Spojuje elektrický náboj s existencí částic s kladným a záporným nábojem ve stavbě atomů a s existencí volných částic s elektrickým nábojem ve stavbě látek. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elektrostatika – Elektrické vlastnosti látek Elektrování těles Elektrování třením Dva druhy elektrického náboje Model atomu Elektroskop Elektrické vodiče a nevodiče Elektrické pole Elektrické náboje 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Souprava pro elektrostatiku

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Používá pojem elementární náboj , zná jednotku coulomb i převod mezi nimi. ❖ Na základě pokusu popíše elektrostatickou indukci i polarizaci nevodiče. ❖ Dodržuje pravidla bezpečné práce při zacházení s elektrickými zařízeními. ❖ Umí sestavit elektrický obvod. ❖ Umí nakreslit schéma elektrického obvodu. ❖ Zná značky elektrotechnických prvků. ❖ Popíše zdroje stejnosměrného napětí – elektrické články. ❖ Definuje elektrický proud jako usměrněný pohyb volných částic a to jak v kovech, tak v kapalinách. ❖ Pokusně ověří, za jakých podmínek prochází obvodem elektrický proud. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jednoduchý elektrický obvod - Bezpečnost při práci s elektřinou Pravidla sestavování elektrického obvodu Elektrotechnické značky Zdroje napětí Voltův článek Stejnoseměrný proud ➤ Intenzita elektrického proudu - Obvod – zapojení spotřebičů seriově Elektrický proud, ampér; ampérmetr Měření elektrického proudu Pojistky 	<ul style="list-style-type: none"> • D • OSV – seberegulace a sebeorganizace 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Souprava pro elektrotechniku ✓ Voltův článek ✓ Souprava pro elektrotechniku ✓ Měřidla

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Objasní účinky elektrického proudu (tepelné, světelné, pohybové) ❖ Správně sestaví jednoduchý elektrický obvod podle schématu ❖ Změří elektrický proud ampérmetrem. ❖ Objasní nebezpečí vzniku zkratu a popíše možnosti ochrany před zkratem. ❖ Správně sestaví rozvětvený elektrický obvod podle schématu. ❖ Volí k jednotlivým spotřebičům vhodný zdroj napětí ❖ Změří elektrické napětí voltmetrem ❖ Zapojí správně kombinovaný obvod ❖ Chápe závislost na parametrech vodiče. ❖ Zapojí proměnný odpor jako reostat i jako dělič napětí. ❖ Popíše reostat. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Větvený elektrický obvod - Zapojení spotřebičů paralelně. Měření napětí – seznámení s voltmetrem Kombinované obvody ➤ Ohmův zákon - Odpor – pojem a typy – stálý nebo proměnný Funkce reostatu – jako dělič napětí Ohmův zákon Výpočty Řazení odporu v nevětveném obvodu Výpočty 	<ul style="list-style-type: none"> • OSV – rozvoj schopností poznávání • M 	

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysloví Ohmův zákon a aplikuje v jednotlivých výpočtech napětí, proudu i odporu. ❖ Používá zákonitostí při zapojení rezistorů za sebou. ❖ Používá zákonitostí při zapojení rezistorů vedle sebe. ❖ Zná zákonité vztahy R, I, U ve větveném obvodu. ❖ Odliší zapojení spotřebičů v obvodu za sebou a vedle sebe a určí výsledné elektrické napětí, výsledný elektrický proud a výsledný odpor spotřebičů. ❖ Chápe rozdíl jednotlivých pojmů. ❖ Znalost algoritmu pro výpočet el. práce a výkonu i jejich jednotky prokáže na výpočtech. ❖ Má představu o spotřebě energie v domácnosti a ve škole. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ohmův zákon ve větveném obvodu - Řazení odporů paralelně Zákony pro větvený obvod Výpočty Příklady v praxi ➤ Práce a výkon elektrického proudu - Vyvození pojmů: práce, výkon, příkon, spotřeba el. proudu Elektroměr Účinnost Vztah mezi prací elektrického proudu a přeměnou na tepelnou energii Výpočty ➤ Akustika - Zvuk Zdroje, rychlost Šíření zvuku v látkách. Tón: výška, barva, hlasitost Rezonance Odráž, ozvěna práh 	<ul style="list-style-type: none"> • EV – základní podmínky života • EV – lidské aktivity • OSV – rozvoj schopností poznávání • M, Rv, Ov • EV – lidské aktivity • Hv, Př, Ov, Rv 	<p>✓ Souprava pro akustiku</p>

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
❖ Podle modelu popíše základní prvky konstrukce spalovacích motorů a objasní rozdíl mezi vznětovým a zážehovým motorem.			

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět : **Fyzika**
 Ročník: **9.**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí z jakých látek jsou magnety vyrobeny ❖ Rozliší přírodní a umělé ❖ Vysvětlí pojem feromagnetická látka ❖ Vyjmenuje části magnetu ❖ Na jednoduchých pokusech vysvětlí pojem magnetické pole i vzájemné působení dvou shodných pólů magnetů i dvou neshodných pólů ❖ Na jednoduchých pokusech s pilinami ukáže magnetické pole ❖ Na jednoduchých pokusech ukáže magnetizaci látky, rozliší magneticky měkkou ocel od magneticky tvrdé. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Co jsme se naučili v 8. ročníku – Základní pojmy veličin, vzorce Užití v praxi ➤ Magnetické vlastnosti látek – Magnety přírodní a umělé Póly magnetu Magnetické pole Magnetizace látky Indukční čáry magnetického pole Magnetické pole Země 	<ul style="list-style-type: none"> • • OSV – rozvoj schopností poznávání • OSV – seberegulace a sebeorganizace • D, Ov 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pc, projektor ✓ Magnety, cívky, zdroj elektrického proudu ✓ Souprava pro magnetismus

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Spojuje magnetické pole s usměrněným pohybem částic s elektrickým nábojem v elektrickém poli. ❖ Vysloví Ampérovo pravidlo pravé ruky a dokáže ho použít na příkladech. ❖ Popíše elektromagnet, zvonek, jistič a elektromagnetické relé. ❖ Při pokusu ukáže pohybové a otáčivé účinky magnetického pole na vodič, kterým prochází elektrický proud. ❖ Popíše podle obrázku nebo modelu elektromotor. ❖ Pomocí pokusu popíše elektromagnetickou indukci. ❖ Ověří pokusem, na čem závisí velikost indukovaného proudu v cívce a objasní vznik střídavého proudu ❖ Stručně popíše základní principy vzniku střídavého proudu. ❖ Orientuje se v časovém grafickém znázornění – sinusoidě. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Elektromagnetické jevy – Magnet. pole cívky s proudem Elektromagnet Užití elektromagnetu Elektromagnetická indukce Elektromotory na stejnosměrný proud Elektromotory na střídavý proud Užití elektromotorů v praxi Dynamo Alternátor ➤ Střídavý proud – Vznik Zobrazení-Sinusoida- pojmy: délka vlny, kmit, frekvence, perioda Jednotka – Hz Parametry stříd. proudu v naší el. síti 	<ul style="list-style-type: none"> • ů • EV – vztah člověka k přírodě, problematika hledání nových zdrojů • M 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Elektromagnet ✓ Školní elektromotor

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Prokáže znalost pojmu perioda a kmitočet. ❖ Orientuje se v rozdílu mezi alternátorem a dynamem. ❖ Popíše funkci transformátoru a jeho využití při přenosu elektrické energie. ❖ Dokáže popsat způsob výroby a přenosu elektrické energie. ❖ Vysvětlí rozvodnou síť. ❖ Na základě pokusu popíše elektrolýzu, prokáže znalost pojmu elektroda, elektrolyt, popíše pokovování. ❖ Popíše princip jiskrového elektrického výboje, elektrického oblouku a výboje ve zředěných plynech. ❖ Popíše princip blesku a nebezpečí z toho plynoucí. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Transformátor a rozvod elektrického proudu – Části transformátoru. Princip Transformační poměr Transformace nahoru a dolů. Vztah mezi transformací U a I Výpočty Užití transformátoru Transformace od elektrárny ke spotřebiteli ➤ Elektrický proud – Elektrický proud v kapalinách Elektrický proud v plynech 	<ul style="list-style-type: none"> • EV – vztah člověka k přírodě, problematika hledání nových zdrojů • OSV – řešení problémů a rozhodovacích dovedností • M, PŘ, Ch 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Souprava pro elektromagnetickou indukci

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Popíše změnu odporu v polovodičích, pojmenuje některé druhy polovodičů – fotorezistor, termistor. ❖ Popíše vznik polovodiče typu P i polovodiče typu N. ❖ Popíše princip polovodičové diody i způsob jejího zapojení v propustném i závěrném směru. ❖ Dokáže popsat užití diody jako jednoduchého usměřovače a vznik tepavého proudu. ❖ Řídí se základními bezpečnostními pravidly pro práci s elektrickým proudem. ❖ Podá přehled elektromagnetických vln a jejich užití, vysvětlí pojem vlnová délka, zná hodnotu rychlosti světla ve vakuu. ❖ Popíše podstatu světla, prostředí, v jakém se elektromagnetické vlny šíří. ❖ Popíše zdroje záření i jejich způsob užití. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Polovodiče – Polovodič typu P-N Přechod Usměrnovač Polovodičová dioda Užití ➤ Elektromagnetické záření - Elektromagnetické vlny a záření Zdroje záření 	<ul style="list-style-type: none"> • Ch • OSV – rozvoj schopností poznávání 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Polovodičová dioda ✓ Transformátor ✓ Laser ✓ Wifi ✓ GPS

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Rozhodne na základě znalostí o rychlostech světla ve dvou prostředích, zda se světlo při přechodu z jednoho prostředí do druhého bude lámat ke kolmici nebo od kolmice. ❖ Na pokusech popíše lom světla na rozhraní různých optických prostředí, dokáže je graficky znázornit. Na pokusech i graficky vysvětlí lom na čočce spojně i rozptylce. ❖ Rozliší pokusně spojku a rozptylku, najde pokusně ohnisko tenké spojky a určí její ohniskovou vzdálenost. ❖ Popíše oko z fyzikálního hlediska, určí jak napravovat základní optické vady – dalekozrakost i krátkozrakost. ❖ Dokáže popsat, z čeho jsou složeny jednoduché optické přístroje a jak se využívají v běžném životě ❖ Dokáže sestavit ze stavebnicových pomůcek lupu, mikroskop a dalekohled i je graficky znázornit. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Světelné jevy – Světlo jako element vlnění Návaznost na optiku ze 7. ročníku Zobrazení čočkou Optické přístroje: mikroskop, dalekohledy, triedr, fotoaparát 	<ul style="list-style-type: none"> • Př, D 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Souprava pro otpiku

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Popíše Sluneční soustavu a má představu o pohybu vesmírných těles. ❖ Odliší planetu a hvězdu. ❖ Popíše hlavní součásti Sluneční soustavy (planety, měsíce, planetky, komety). ❖ má představu, jaké děje se odehrávají na Slunci ❖ objasní střídání dne a noci, ročních období a vznik jednotlivých měsíčních fází ❖ Definuje meteorologii a vyjmenuje základní meteorologické prvky. ❖ Vysvětlí , co to je podnebí nebo-li klima. ❖ Vyjmenuje vrstvy atmosféry a charakterizuje je. ❖ Vyjmenuje základní meteorologické jevy, popíše jejich způsob měření a charakterizuje je (vlhkost vzduchu, kapalnění vodních par v ovzduší, srážky, tlak vzduchu, vítr, teplota vzduchu). ❖ Dokáže popsat jednoduchou meteorologickou stanici a co se tam měří. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vesmír – Sluneční soustava Planety, hvězdy, vesmírná tělesa, denní pohyb, souhvězdí, černá díra, červený obr, trpaslík, supernova, světelný rok, galaxie ➤ Meteorologie – Počasí, podnebí Meteorologicky sledované prvky Tlak, výše, níže Skleníkový efekt Meteorologické mapy 	<ul style="list-style-type: none"> • EV – lidské aktivity, Ekosystémy • Z • EV – základní podmínky života, • problémy ovzduší • Př, Z 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pc, projektor ✓ Internet

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata Mezipředmětové vztahy	Poznámky
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí současné problémy znečišťování atmosféry, vysvětlí co to je ozón, skleníkový efekt. ❖ Dokáže popsat stavbu atomu, používá pojmy nukleony, nukleonová čísla, vysvětlí pojem nuklidy. ❖ Prokáže , že zná podstatu 3 druhů záření – alfa, beta i gama , jejich nebezpečnost i způsob ochrany před nimi. ❖ Vysvětlí, jak se štěpí atomové jádro, pojem řetězová reakce a popíše, na jakém principu funguje jaderný reaktor. ❖ Za pomocí obrázku popíše jaderný reaktor. ❖ Zná možná nebezpečí jaderných reakcí i způsob ochrany. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jaderná energie – Atom štěpení jader Záření řetězové reakce Jaderná syntéza Využití Zneužití Řízená atomová reakce 	<ul style="list-style-type: none"> • EV – vztah člověka k přírodě • Zdroje energie • Ch, Z 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pc, internet

Chemie

CHEMIE

5.6	Vzdělávací oblast	Člověk a příroda
5.6.2	Vzdělávací obor	Chemie
5.6.2.1	Vyučovací předmět	CHEMIE

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět chemie je koncipován jako didaktický systém poznatků a činností chemického charakteru. Ve výuce se využívají jednak pojmy vymezené v předmětu chemie a také ve vyučovacích předmětech (zejména přírodovědných), jednak pojmy známé hlavně ze života.

Obsah učiva je vybrán a strukturován tak, aby si v průběhu vzdělávání žáci vytvořili ucelenou představu o chemických látkách, jejich vlastnostech, ale i jejich využití. Žáci se seznamují s různými látkami, se kterými se v běžném životě moc neseškávají, ale i s látkami, které jim jsou blízké a známé. Učí se rozpoznávat kyseliny kyslíkaté a bezkyslíkaté, seznamují se s výrobou solí pomocí různých reakcí, vyzkouší si jednoduché pokusy. Mají možnost samostatně pracovat na daném úkolu, používají pomůcky vyhrazené k různým chemickým pokusům nebo přípravám jednotlivých roztoků.

Spojením učení se zkušenostmi a dovednostmi získávanými při pozorování jednoduchých pokusů jsou vytvářeny potřebné předpoklady a podmínky pro to, aby v průběhu vzdělávání žáci :

- získali přehled o různých chemických látkách
- uvědomili si, že díky škodlivým látkám se znečišťuje životní prostředí
- osvojili takové poznatky, dovednosti a metody pozorování látek a směsí v běžném životě, ale i v přírodě.

K dosažení těchto cílů je třeba, aby (si) žáci:

- vytvořili dovednosti pracovat s pomůckami, kahany a kádinkami, využívat dostupné literatury a ze získaných poznatků vyvozovat závěry
- pracovali aktivně s chemikáliemi.
- uměli rozpoznat škodlivé látky, které znečišťují jednak životní prostředí a jednak ubližují lidskému organismu.

Chemie se vyučuje v 8. i 9. ročníku s hodinovou dotací 2 hodiny/týden.

Část hodin chemie probíhá v kmenových třídách jednotlivých ročníků, část ve specializované učebně chemie, která je vybavena interaktivní tabulí, k dispozici máme jednotlivé chemické látky, kahany, stojany a různé kádinky pro jednoduché pokusy. Část hodin probíhá v počítačové učebně s počítači s přístupem na internet.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Učitel:

- ✓ zadává samostatnou práci , např. referáty , problémové úlohy, doporučuje další studijní zdroje (populárně naučnou literaturu, časopisy, internet, apod.) a tím nutí žáky k samostatnosti a aktivitě při učení.
- ✓ kriticky hodnotí věrohodnost jednotlivých informačních zdrojů (např. tisk, televize, internet)
- ✓ při hodinách chemie systematiky kontroluje a objektivně hodnotí práci žáků
- ✓ vlastním zaujetím pro studium přírody pomáhá vytvářet vztah žáků k vidění a poznávání)

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- ✓ svými výkony v hodinách chemie vybaví žáky vědomostmi, znalostmi a dovednostmi potřebnými pro rozpoznání problému a jeho řešení
- ✓ zadává žákům, zejména během půlených hodin a na hodinách laboratorních cvičení, problémové úlohy a metodicky dohlíží na jejich řešení
- ✓ při řešení problémů umožňuje žákům hledat a nacházet nové přístupy a nová řešení

Kompetence komunikativní

Učitel:

- ✓ otevřeně komunikuje s žáky o problémech a biologických souvislostech
- ✓ vyjadřuje se jasně a srozumitelně, věcně a gramaticky správně, totéž vyžaduje i od žáků
- ✓ zadává úlohy, při jejichž řešení musí žáci kombinovat různé komunikační technologie (tisk, televize, internet)

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- ✓ zadává žákům skupinovou práci a dohlíží, aby se každý zodpovědně a konstruktivně zapojil do řešení
- ✓ veřejně kritizuje a potírá jakékoli náznaky neúcty, nadřazenosti či snahy o zneužívání odlišného temperamentu, sebevědomí nebo postavení jednotlivce v rámci skupiny nebo třídy
- ✓ skupinovou diskusí o výsledcích práce jednotlivce nebo skupiny rozvíjí schopnost žáků v sociálním kontextu sebekriticky hodnotit sama sebe

Kompetence občanské

Učitel:

- ✓ je svým vztahem k přírodě a lidem pro žáky příkladem
- ✓ důrazně dohlíží na slušné a ohleduplné chování žáků nejenom ve škole a během školních akcí, ale vždy a všude

Kompetence pracovní

Učitel:

- ✓ v rámci laboratorních cvičení učitel umožní žákům pracovat s přístroji a pomůckami pro zkoumání přírody a živých organismů
- ✓ důsledně kontroluje dodržování pracovních povinností
- ✓ zadává žákům také dlouhodobější úkoly a tím je připravuje na samostatnou práci

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět: **CHEMIE**
 Ročník: **8. ročník**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Seznamuje se s chemií jako vědou ❖ Pozoruje a popisuje vlastnosti látek, rozlišuje látky podle jejich vlastností (rozpuštědlech, změny látek při zahřívání) ❖ Určí společné a rozdílné vlastnosti látek ❖ Pracuje bezpečně s vybranými, dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost: posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí ❖ Objasní efektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek ❖ Rozlišuje směsi stejnorodé a různorodé ❖ Vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Chemie jako přírodní věda ➤ Pokus jako důležitý postup v chemii ➤ Směsi 	<ul style="list-style-type: none"> • EV – ekosystémy-vztah člověka k prostředí • MDV – využití médií, stav ovzduší, složení vzduchu 	<p style="text-align: center;">✓ Rozpouštění cukru a soli</p>

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek ❖ Dokáže vysvětlit oddělování složek směsi ❖ Rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě ❖ Navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení a uvede příklady oddělování složek v praxi ❖ Rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití ❖ Uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění ❖ Používá pojmy: atom a molekula ve správných souvislostech ❖ Rozlišuje chemický prvek a chemické sloučeniny, orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti ❖ Dokáže se orientovat v tabulce prvků ❖ Rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sublimace, destilace, filtrace... ➤ Voda a vzduch ➤ Atom a molekula ➤ Složení látek(atomy a molekuly) ➤ Prvky, sloučeniny, PSP ➤ Chemické reakce 	<ul style="list-style-type: none"> • Fy – model stavby atomu, valenční vrstvy • Př – prvky v přírodě, fyzikální vlastnosti nerostů 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nákres atomu-stavba
---	---	--	---

<p>prakticky důležitých chemických reakcí a provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využití</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Přečte chemické rovnice a s užitím zákona o zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky v produktu ❖ Porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí ❖ Vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet ❖ Orientuje se ve stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi ❖ Umí sestavit jednoduché vzorce vybraných sloučenin, orientuje se v jejich názvosloví a umí vysvětlit jejich využití ❖ Orientuje se v názvosloví a tvoření vzorců kyselin, bezpečně pozná kyslíkaté a bezkyslíkaté kyseliny ❖ Orientuje se v názvosloví a tvoření vzorců hydroxidů, bezpečně hydroxidy pozná 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Chemické rovnice ➤ Anorganické sloučeniny ➤ Oxidy, sulfidy, halogeniny ➤ Kyseliny ➤ Hydroxidy ➤ pH ➤ tvoření vzorců a názvů některých látek a sloučenin ➤ kovy, nekovy, polokovy 		
--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Orientuje se v pojmech kovy, nekovy a polokovy – umí rozpoznat rozdíly a vlastnosti prvků ❖ Poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou či hydroxidem			
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět: **CHEMIE**
 Ročník: **9. ročník**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich vlastnosti a použití ❖ Zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy ❖ Rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití ❖ Orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů ❖ Určí produkty pro aktivní fotosyntézu ❖ Uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů ❖ Dokáže vysvětlit pojem esterifikace, vysvětlí jak vznikají mýdla a vosky ❖ Poznává soli kyslíkatých a bezkyslíkatých kyselin, orientuje se vytváření vzorců, poznává odvozené aniony kyselin 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uhlovodíky ➤ Zdroje energie ➤ Deriváty uhlovodíků ➤ Názvosloví derivátů ➤ Hydroxideriváty, alkoholy, fenoly ➤ Fotosyntéza ➤ Energie organismů ➤ Estery ➤ Soli 	<ul style="list-style-type: none"> • Přírodopis paliva, přírodní zdroje energie, půdy • Mediální výchova havárie, katastrofy • Environmentální výchova ekosystémy, cyklus oxidu uhličitého, přírodní zdroje • Přírodopis fotosyntéza 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Projekt ve spolupráci se školním časopisem (nejlepší práce žáků za celý školní rok - Almanach)

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dokáže vysvětlit a popsat reakce vzniku solí, uvede konkrétní příklady a vysvětlí jejich využití ❖ Orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vliv na životní prostředí a zdraví člověka ❖ Bezpečně ví, k čemu slouží mastné kyseliny, dovede odvodit jejich vzorce a ví k čemu se používají ❖ Orientuje se v rozdělování tuků, dokáže vysvětlit jejich využití ❖ Dokáže vyjmenovat vitamíny rozpustné v tucích, orientuje se v jejich rozdělování, ví k čemu slouží ❖ Orientuje se ve vlastnostech plastů, zná použití a výrobu, chápe pojem likvidace ❖ Rozpozná léčivé a návykové látky, umí vyjmenovat rizika při požívání návykových látek ❖ Orientuje se ve vlastnostech výbušnin a barviv. Dokáže vyjmenovat některé výbušné látky. ❖ Uvede příklady využití prvotních a druhotných surovin ❖ Zhodnotí využití různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Škodlivé látky ➤ Kyseliny vázané v tucích ➤ Karboxylové kyseliny ➤ Tuky ➤ Vitamíny ➤ Plasty a syntetická vlákna ➤ Léčivé a návykové látky (drogy) ➤ Barviva a výbušniny ➤ Trvale udržitelný rozvoj 	<ul style="list-style-type: none"> • Přírodopis tuky, cukry, bílkoviny, vitamíny- zdroje energie + buňka • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech havárie • Občanská výchova prevence 	
--	--	---	--

Přírodopis

PŘÍRODOPIS

5.6	Vzdělávací oblast	Člověk a příroda
5.6.3	Vzdělávací obor	Přírodopis
5.6.3.1	Vyučovací předmět	PŘÍRODOPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Přírodopis jako vyučovací předmět je založen na funkční integraci poznatků z biologických a z dalších přírodovědných oborů.

Obsah učiva je vybrán a strukturován tak, aby si v průběhu vzdělávání žáci vytvořili ucelenou představu o vztazích mezi živou a neživou přírodou, seznámili se s mnohotvárnými formami života na Zemi a naučili se správně chápat spjatost člověka a jeho života s přírodou a jejími zákonitostmi, zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence a změny v životě člověka a jejich reflexe ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví vzdělávací oblasti Člověk a zdraví.

Spojením učení se zkušenostmi a dovednostmi získávanými při pozorování a srovnávání součástí přírody i při provádění vlastních pokusů jsou vytvářeny potřebné předpoklady a podmínky pro to, aby v průběhu vzdělávání žáci:

- získali přehled o vzniku a vývoji Země a života, o podmíněném přizpůsobování organismů vnějším podmínkám a o jejich vzájemných vztazích,
- uvědomili si důležitost citlivého vztahu k okolnímu prostředí, odpovědnost člověk za zachování života na Zemi i svého zdraví a v souvislosti s tím i význam biologických věd,
- osvojili si takové poznatky, dovednosti a metody pozorování živé a neživé přírody, jichž by mohli využívat jak ve svém dalším vzdělávání, tak ve svém praktickém denním životě.

K dosažení těchto cílů je třeba, aby (si) žáci:

- vytvořili dovednosti pozorovat lupou i mikroskopem, využívat dostupné literatury a ze získaných poznatků vyvozovat závěry,
- pracovali aktivně s přírodními, všimli si podmínek jejich existence a respektovali je,
- hodnotili kriticky jednání své i jiných lidí ve vztahu k životnímu prostředí jako celku i k druhým lidem a naučili se odstraňovat negativní vlivy ohrožující zdravý tělesný i duševní vývoj lidí.

Přírodopis se vyučuje v 6., 7., 8., i 9. ročníku s hodinovou dotací 2 hod v 6., 8. i 9. Ročníku a 1 hod v 7.ročníku.

Část hodin přírodopisu probíhá v kmenových třídách jednotlivých ročníků, část ve specializované učebně přírodopisu, která je vybavena videem, projektorem a pro praktická cvičení jsou k dispozici monokulární i binokulární mikroskopy, lupy a CCD kamera s televizí a část hodin probíhá v počítačové učebně s počítači s přístupem na internet.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Učitel:

- ✓ zadává samostatnou práci , např. referáty , problémové úlohy, doporučuje další studijní zdroje(populárně naučnou literaturu, časopisy, internet, apod.), a tím nutí žáky k samostatnosti a aktivitě při učení.
- ✓ kriticky hodnotí věrohodnost jednotlivých informačních zdrojů (např. tisk, televize, internet)
- ✓ při hodinách přírodopisu systematiky kontroluje a objektivně hodnotí práci žáků
- ✓ vlastním zaujetím pro studium přírody pomáhá vytvářet vztah žáků k vidění a poznávání)

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- ✓ svými výkony v hodinách přírodopisu vybaví žáky vědomostmi, znalostmi a dovednostmi potřebnými pro rozpoznání problému a jeho řešení
- ✓ zadává žákům, zejména během půlených hodin a na hodinách laboratorních cvičení, problémové úlohy a metodicky dohlíží na jejich řešení
- ✓ při řešení problémů umožňuje žákům hledat a nacházet nové přístupy a nová řešení

Kompetence komunikativní

Učitel:

- ✓ otevřeně komunikuje s žáky o problémech a biologických souvislostech
- ✓ vyjadřuje se jasně a srozumitelně, věcně a gramaticky správně, totéž vyžaduje i od žáků
- ✓ zadává úlohy, při jejichž řešení musí žáci kombinovat různé komunikační technologie (tisk, televize, internet)

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- ✓ zadává žákům skupinovou práci a dohlíží, aby se každý zodpovědně a konstruktivně zapojil do řešení
- ✓ veřejně kritizuje a potírá jakékoli náznaky neúcty, nadřazenosti či snahy o zneužívání odlišného temperamentu, sebevědomí nebo postavení jednotlivce v rámci skupiny nebo třídy
- ✓ skupinovou diskusí o výsledcích práce jednotlivce nebo skupiny rozvíjí schopnost žáků v sociálním kontextu sebekriticky hodnotit sama sebe

Kompetence občanské

Učitel:

- ✓ je svým vztahem k přírodě a lidem pro žáky příkladem
- ✓ důrazně dohlíží na slušné a ohleduplné chování žáků nejenom ve škole a během školních akcí, ale vždy a všude

Kompetence pracovní

Učitel:

- ✓ v rámci laboratorních cvičení učitel umožní žákům pracovat s přístroji a pomůckami pro zkoumání přírody a živých organismů
- ✓ důsledně kontroluje dodržování pracovních povinností
- ✓ zadává žákům také dlouhodobější úkoly a tím je připravuje na samostatnou práci

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět: **PŘÍRODOPIS**
 Ročník: **6. ročník**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí význam a zásady třídění organismů, zná jednotlivé taxonomické jednotky ❖ Rozpozná rozdíl mezi mnohobuněčnými a jednobuněčnými organismy ❖ Uvede na příkladech vliv virů a bakterií na člověka a přírodu ❖ Má základní vědomosti o přírodních dějích ❖ Poznává význam rostlin a živočichů v přírodě ❖ Poznává lišejníky ❖ Poznává naše nejznámější jedlé a jedovaté houby ❖ Porovná vnitřní a vnější stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých ❖ Dokáže rozdělit zástupce do jednotlivých tříd a chápe vývojové zdokonalování 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Třídění organismů ➤ Biologie hub ➤ Strunatci: podkmen obratlovci Třídy –paryby 	<ul style="list-style-type: none"> • Z- rozšíření organismů, migrace • EGS – mezinárodní smlouvy o rybolovu • D- rybníkářství v Čechách • EV – zamořené vodní plochy, ekologické havárie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Poznáváška-poznáváme mořské ryby

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí přizpůsobení živočichů danému prostředí ❖ Poznává vybrané zástupce ryb ❖ Rozlišuje nejznámější mořské a sladkovodní ryby ❖ Rozumí postavení ryb v potravním řetězci, význam ryb v potravě člověka 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ryby 		
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Poznává vybrané zástupce obojživelníků ❖ Vysvětlí přizpůsobení obojživelníků vodnímu prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ - obojživelníci 	<ul style="list-style-type: none"> • EV – ptačí krmítka, co je vhodné • Z - cesty ptáků • EV – chov andulek, papoušků 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Referáty (chov andulek a papoušků-jednotlivé druhy)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Poznává vybrané zástupce plazů ❖ Seznámí se s exotickými druhy plazů a možnosti jejich chovu v teráriích ❖ Zná význam plazů v potravním řetězci 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ -plazi 	<ul style="list-style-type: none"> • EGS – ohrožené druhy, nezákonný lov • EV, OSV – chov domácích savců 	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Chápe vývojové zdokonalení stavby těla ptáků, jejich přizpůsobení k letu ❖ Poznává vybrané zástupce a dokáže je podle znaků rozdělit do 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ - ptáci 		

<p>nejznámějších řádů(pěvci, dravci, hrabaví, atd..)-přizpůsobení prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Zná zástupce tažných ptáků a přezimujících ptáků ❖ Popíše stavbu těla savců a základní charakteristiku ❖ Podle charakteristických znaků rozlišuje základní řády savců a správně roztrídí vybrané zástupce ❖ Vysvětlí přizpůsobení savců prostředí a způsobu života (např. kytovci, netopýři, krtek apod...) ❖ Poznává vybrané zástupce ❖ Zná význam těchto živočichů v přírodě i pro člověka, jejich postavení v ekosystému ❖ Vysvětlí funkce jednotlivých částí rostlinného těla (kořen, stonek, list, květ, plod) ❖ Pochopí význam charakteristických znaků pro určování rostlin ❖ Vysvětlí rozdíl mezi nahosemennou a krytosemennou rostlinou a uvede konkrétní příklady ❖ Rozliší podle morfologických znaků základní čeledi rostlin ❖ Zná významné zástupce jednotlivých čeledí a dokáže je roztrdit ❖ Vysvětlí význam lučních porostů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ - savci ➤ Stavba rostlinného těla 	<ul style="list-style-type: none"> • EV – les, význam • EGS – hospodářský významné rostliny, import, potravní zdroje • EV – léčivé rostliny, bio-produkty • EV – umělé ekosystémy, zásahy člověka 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tvorba herbáře
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zná příklady a využití kulturních plodin ❖ Pracuje s atlasy a zjednodušenými klíči rostlin			
--	--	--	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět: **PŘÍRODOPIS**
 Ročník: **7. ročník**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí , co zkoumají jednotlivé biologické vědy, uvede příklady rozmanitosti přírody ❖ Vysvětlí rozdíl mezi nebuněčnými , jednobuněčnými a mnohobuněčnými organismy, uvede příklady ❖ Vysvětlí pojem : pletivo, tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus. ❖ Vymezí základní projevy života a uvede jejich význam ❖ Dokáže rozdělit organismy do říší ❖ Pochopí nezbytnost jednotlivých složek v potravním řetězci ❖ Zná význam řas a vybrané zástupce ❖ Umí vysvětlit rozdíl ve stavbě buňky hub a rostlin. ❖ Umí popsat jednotlivé části hub ❖ Zná význam hub v přírodě i pro člověka, rozlišuje mezi parazitismem a symbiózou 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uspořádání živého světa ➤ Nebuněčnost, jednobuněčnost, mnohobuněčnost ➤ Projevy života: fotosyntéza, dýchání, výživa, růst, rozmnožování, dráždivost, vývin ➤ Třídění organismů ➤ Jednobuněčné organismy: rostliny,houby, živočichové ➤ Mnohobuněčné organismy ➤ Nižší rostliny 	<ul style="list-style-type: none"> • Z – planeta Země • EV – rozmanitosti přírody, probudit citový vztah • EGS – pandemie nemocí, očkování, problémy 3.světa • EV – potravní řetězec. Zachování rovnováhy • EV – význam lesa, ubývání lesních porostů, emise, imise 	

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pozná (i s pomocí atlasu)naše nejznámější jedlé houby a houby jedovaté ❖ Vysvětlí rozdíl mezi stélkou a tělem vyšších rostlin ❖ Pozná lišejník zeměpisný ❖ Popíše vnitřní stavbu živočichů za použití osvojené odborné terminologie a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů ❖ Porovná stavbu těla tasemnice a škrkavky ❖ Rozlišuje vnitřní a vnější parazity ❖ Podle charakteristických znaků rozlišuje plže, mlže a hlavonožce ❖ Pochopí vývojové zdokonalení stavby těla ❖ Rozlišuje vodní a suchozemské druhy ❖ Pozná vybrané zástupce(hlemýžď, páskovka, škeble, srdcovka, sépie) ❖ Zná jejich význam a postavení v přírodě ❖ Popíše tělo žížaly a vysvětlí funkce jednotlivých orgánů ❖ Vysvětlí význam žížaly v přírodě ❖ Dokáže popsat vnější a vnitřní stavbu těla členovců 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Houby ➤ Lišejníky ➤ Nižší živočichové (bezobratlí) ➤ Žahavce ➤ Ploštěnci ➤ Hlísti ➤ Měkkýši ➤ Kroužkovci ➤ Členovci-pavoukovci 	<ul style="list-style-type: none"> • EGS – revoluční objev antibiotik, problém rezistence bakterií vůči antibiot. • EV – symbioza, lišejníky jako indikátor čistoty ovzduší • OSV – základní hygienické návyky • Př – 8.roč. – roztoči a onemocnění nervové soustavy 	
--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Rozlišuje jednotlivé třídy členovců podle charakteristických znaků ❖ Uvede nejznámější zástupce jednotlivých tříd ❖ Dokáže popsat tělo včely medonosné jako modelový příklad hmyzu ❖ Rozlišuje proměnu dokonalou a nedokonalou ❖ Orientuje se v nejznámějších řádech hmyzu a pozná vybrané zástupce ❖ Zhodnotí pozitivní i negativní význam hospodářských a epidemiologických druhů hmyzu ❖ Pochopí význam ostnokožců z vývojového hlediska 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Korýši ➤ Hmyz ➤ ostnokožci 	<ul style="list-style-type: none"> • EV, Ch . insekticidy • EV – narušení přírodní rovnováhy, přemnožené druhy hmyzu, důsledky 	
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět: **PŘÍRODOPIS**
 Ročník: **8. ročník**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Žák umí zařadit člověka do systému živočišné říše. Charakterizovat biologické znaky lidstva a živočišného organismu ❖ Umí vysvětlit vývoj člověka ❖ Zná lidské rasy a jejich charakteristické znaky ❖ Žák umí vysvětlit pojmy : buňka , tkáň, orgán, orgánová soustava, organismus ❖ Zná funkci a stavbu jednotlivých tkání lidského těla ❖ Zná význam soustav tvořící oporu a tvar těla a umožňující pohyb ❖ Dovede pojmenovat základní kosti a svaly ❖ Zná příčiny nemocí, jejich prevence a zásady první pomoci ❖ Dovede vysvětlit, jak tělo získává energii 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vývoj člověka ➤ Buňky , tkáně a orgány ➤ Soustava opěrná a svalová ➤ Energie 	<ul style="list-style-type: none"> • MKV – rasy, národnostní menšiny • VDO - tolerance k odlišnostem • Dě – vývoj člověka • Tv- význam posilování, udržování kondice • Ch – aerobní procesy, oxidace • F – zákon zachování energie, přeměna energie 	

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Umí pojmenovat a popsat části trávicí soustavy a zná jejich funkci ❖ Zná příčiny a nemoci trávicí soustavy, jejich prevence a zásady první nemoci ❖ Umí pojmenovat a popsat části dýchací soustavy ❖ Vysvětlí činnost dýchací soustavy v práci a při zátěži ❖ Zná příčiny nemocí dýchacích cest, prevence, zásady první pomoci ❖ Zná složení krve a funkci jednotlivých částí krve ❖ Zná stavbu srdce a celé oběhové soustavy ❖ Zná příčiny nemocí ob. soustavy a krve, jejich prevence a zásady první pomoci ❖ Zná stavbu a funkci vylučovací soustavy, příčiny onemocnění vyl. soustavy a jejich prevence a zásady první pomoci ❖ Zná stavbu a význam kůže a zná příčiny onemocnění a jejich prevence a zásady první pomoci ❖ Zná stavbu nervové soustavy ❖ Umí popsat činnosti nervové soustavy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Trávicí soustava ➤ Dýchací soustava ➤ Tělní tekutiny ➤ Oběhová soustava ➤ Soustava vylučovací ➤ Soustava kožní ➤ Soustava nervová 	<ul style="list-style-type: none"> • Ch – cukry , tuky , bílkoviny • MDV – využití médií, stav ovzduší • Ev – pitný režim, ochrana vodních zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pitný režim ✓ Rakovina kůže ✓ Reflexní oblouk
---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Umí popsat činnost mozku a jejich význam ❖ Zná příčiny onemocnění nerv. Soustavy a jejich prevence a zásady první pomoci ❖ Zná stavbu a funkci zrakového, sluchového a rovnovážného ústrojí ❖ Zná příčiny nemocí, jejich prevence a zásady první pomoci ❖ Zná nejdůležitější hormony lidského těla a jejich vliv na řízení lidského organismu ❖ Umí popsat stavbu a funkci mužské a ženské pohlavní soustavy ❖ Vysvětlí způsob oplození ❖ Zná nebezpečí přenosu pohlavních chorob ❖ Popíše jednotlivé etapy života ❖ Zná vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka ❖ Zná návykové látky a jejich nebezpečí ❖ Vysvětlí význam dědičnosti a proměnlivosti organismu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Smyslové orgány ➤ Žlázy s vnitřní sekrecí ➤ Rozmnožování ➤ Pohlavní soustava ➤ Vývoj jedince ➤ Člověk a zdraví ➤ Genetika 	<ul style="list-style-type: none"> • VZ – sexualita, pohlavně přenosné choroby • EGS – pandemie AIDS 	
---	---	--	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět: **PŘÍRODOPIS**
 Ročník: **9. ročník**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí teorii vzniku Země ❖ Objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života ❖ Rozliší prvky souměrnosti krystalu ❖ Orientuje se ve stupnici tvrdosti ❖ Podle charakteristických vlastností pozná vybrané nerosty ❖ Zná význam některých důležitých nerostů(rudy) ❖ Rozlišuje horniny na vyvřelé, usazené a přeměněné a popíše způsob jejich vzniku ❖ Zná význam a použití důležitých hornin(žula, vápenec, břidlice) ❖ Rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů ❖ Uvede příklad konkrétních vnitřních a vnějších geologických dějů 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Země, vznik, stavba ➤ Mineralogie-nerost, hornina, krystal ➤ Třídění nerostů ➤ Petrologie-horniny ➤ Geologické děje vnitřní ➤ Geologické děje vnější 	<ul style="list-style-type: none"> • Z – planeta Země • F, Ch, -terminologie, rozpustnost • Ch – chem.vzorce, značky prvků • Z – vznik pohoří v ČR, ve světě • MV – přírodní katastrofy • Ch – působení vody ve vápencích 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lavinové nebezpečí

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Popíše druhy zvětrávání ❖ Dokáže popsat vlivy erozí ve svém okolí(skální města) ❖ Porovná význam půdních činitelů pro vznik půdy ❖ Rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy ❖ Popíše teorie o vzniku a vývoji života na Zemi ❖ Rozlišuje jednotlivé geologické éry podle charakteristických znaků a typických organismů ❖ Orientuje se v základních ekologických pojmech(ekosystém, potravní řetězec, populace, společenstvo, biom) ❖ Rozlišuje živé a neživé složky životního prostředí ❖ Uvede konkrétní příklad potravního řetězce a vysvětlí důsledky oslabení jednoho článku řetězce ❖ Vysvětlí základní vztahy mezi populacemi a uvede konkrétní příklady parazitismu a symbiózy ❖ Uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a jejich důsledky pro rovnováhu ekosystému ❖ Sleduje aktuální stav životního prostředí, chápe principy trvale udržitelného zdroje ❖ Rozlišuje obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie a 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pedologie ➤ Vznik a vývoj života na Zemi ➤ Éry vývoje Země ➤ Ekologie ➤ Člověk a životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> • EV – aktivní přístup k ochraně ŽP • EV – principy udržitelného zdroje 	
---	--	--	--

<p>orientuje se v globálních problémech biosféry</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti ❖ Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů ❖ Zná pojem gen, křížení, genové inženýrství 	<p>➤ Dědičnost</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EV- geneticky upravené potraviny, léčba vrozených vad • Ch-nukleové kyseliny 	
---	--------------------	---	--

Zeměpis

ZEMĚPIS

5.6	Vzdělávací oblast	Člověk a příroda
5.6.4	Vzdělávací obor	Zeměpis
5.6.4.1	Vyučovací předmět	ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu Zeměpis umožňuje žákům hlouběji porozumět přírodním procesům a tím si uvědomit i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě. Předmět vykazuje významný integrační potenciál. Vedle zcela specifického vzdělávacího obsahu vycházejícího z řady přírodních a sociálních věd vzájemně propojuje znalosti a dovednosti nabývané v jiných předmětech a integruje je v dimenzi prostoru povrchu Země. Předmět pokládá za svůj úkol i zasvětit žáka do geografického pohledu na svět, dát mu možnost objevovat nové, sledovat zajímavé a ukázat cenu zkušeností, která běžně nepatří do jeho světa.

Zeměpis se vyučuje v 6., 7., 8. a 9. ročníku. Časová dotace tohoto předmětu v 6., 7. a 9. ročníku jsou 2 hodiny týdně. Časová dotace předmětu v 8. ročníku je 1 hodina týdně. V 7. ročníku je navíc jako volitelný předmět 1 hodina zeměpisného praktika týdně.

Výuka probíhá většinou ve třídách, někdy v učebnách informatiky, neboť využíváme všech dostupných výukových programů. Předmět rozvíjí uplatnění teoretických znalostí v praxi, a proto část výuky probíhá i v terénu.

Do vyučovacího předmětu Zeměpis jsou zařazena průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana

- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Učitel:

- ✓ klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- ✓ používá vhodné učební pomůcky (mapy, globusy, slovníky, encyklopedie, tabulky) a audiovizuální techniku
- ✓ předkládá dostatek informačních zdrojů z učebnic a pracovních textů

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- ✓ motivuje žáka k samostatnému řešení daného problému, napomáhá mu hledat další řešení
- ✓ zadává úkoly k posílení schopností žáka využívat vlastních zkušeností a z vlastního úsudku
- ✓ předkládá modelové situace a vede žáka k jejich optimálnímu řešení s využitím tvůrčího přístupu
- ✓ srovnáváním geografických jevů a jejich analýzou otevírá žákům prostor pro pochopení, že přírodní a společenské jevy mohou být uspořádány i jinak, než jak je zažívá ve své každodenní realitě

Kompetence komunikativní

Učitel:

- ✓ seznamuje žáky s geografickou terminologií, výkladem pojmů z jiných souvisejících vědních oborů
- ✓ zařazuje diskusní kroužky, besedy s cestovateli a odborníky
- ✓ nabízí žákům využívání informační a komunikační technologie pro komunikaci s okolím

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- ✓ ve výuce vytváří atmosféru společného zájmu na stavu životního prostředí na Zemi a vytváří v žácích vědomí, že globální dimenze povrchu Země nás všechny dostává „na palubu jedné lodi“
- ✓ preferuje přístupy kooperační před kompetitivními, důraz klade na didaktické hry a používání simulačních a inscenačních metod
- ✓ podporuje individuální rozvoj jedince, který však zároveň zaměřuje k obecnému prospěchu
- ✓ geografické poznatky podává žákům též jako prostředek k porozumění politickému a ekonomickému dění, k lepšímu zapojení do místní, regionální i celostátní politiky a občanského sektoru
- ✓ ve výkladu a zadání úloh skupinových i samostatných rovnoměrně spojuje „individuální“, „mediální“ i „školský“ obraz reality a vede žáky ke snaze dobrat se pomocí kritického myšlení objektivního poznání
- ✓ podporuje aktivní účast žáků v zeměpisných soutěžích

Kompetence občanské

Učitel:

- ✓ respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Učitel:

- ✓ rozvíjí u žáka smysl pro plnění povinností – vyžaduje a kontroluje pravidelnou přípravu žáka na výuku
- ✓ zadává samostatné práce i dlouhodobějšího charakteru (referáty, projekty, seminární práce k „Malé maturitě“), a vede tak žáka k vyhledávání a shromažďování informací ze všech dostupných zdrojů
- ✓ vede žáka k samostatnému využívání geografického softwaru a k aplikaci geografických informací v orientaci na trhu práce a volného času

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět: **ZEMĚPIS**
 Ročník: **6. ročník**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí základní koncepci vzniku Země (vývoj názorů na postavení Země ve Vesmíru) ❖ Popíše Zemi a ostatní komponenty Sluneční soustavy ❖ Vyjmenuje důkazy kulatosti Země a vysvětlí, jaké pohyby vykonává a co je jejich důsledkem ❖ Objasní pojmy mapa, měřítko mapy, zeměpisné souřadnice, obsah map, mapování a aplikuje je na dovednostech ❖ Vysvětlí, kdy přibližně planeta Země vznikla ❖ Charakterizuje mimořádné události vyvolané výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy a základní způsoby ochrany (individuální, kolektivní) ❖ Definuje pojmy zemská kůra, litosféra, litosférické desky a 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Země jako vesmírné těleso ➤ Zobrazování Země na mapách ➤ Krajinná sféra 	<ul style="list-style-type: none"> • Matematika (geometrie v rovině a prostoru, úhel, úhlové jednotky), fyzika (látky a tělesa, pohyb těles, síla, Vesmír), dějepis (starověké a středověké představy o Vesmíru) • Matematika (měřítko mapy, plánů, geometrie v rovině a prostoru, číslo a proměnná, převody jednotek) • Enviromentální výchova (Základní podmínky života) • Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí • Fyzika (látky a tělesa, pohyb těles, síla, energie), chemie (složení látek a chemické prvky), přírodopis (neživá příroda, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Učební pomůcky: tabulky, mapy, atlasy, obrazové dokumenty, video snímky

<p>působení vnitřních, vnějších a antropogenních činitelů a jevy, které uvede dokumentuje na konkrétních příkladech, zejména ze svého okolí</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí, co je zemská atmosféra, meteorologie a klimatologie, co je to všeobecná cirkulace atmosféry a co jsou vzduchové hmoty ❖ Opírá se o práci s tematickými mapami v atlase (průměrné teploty vzduchu) ❖ Pohovoří o klimatických poměrech ❖ Charakterizuje oběh vody na Zemi, vody pevnin a oceánů ❖ Skutečnosti, které uvádí lokalizuje na mapách ❖ Vysvětlí pojem pedosféra, složení půdy a příčiny (činitelé) mající vliv na vznik půdy ❖ Rozlišuje mezi půdním typem a půdním druhem a uvádí konkrétní příklady ❖ Vysvětlí pojem humus a popíše způsob vzniku 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atmosféra ➤ Hydrosféra ➤ Pedosféra 	<p>nerosty a horniny, geologické procesy)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Přírodopis (podnebí a počasí ve vztahu k životu), chemie (směsi: vzduch) • Chemie (směsi: voda), fyzika (mechanické vlastnosti tekutin), dějepis (vývoj mořeplavby, zámořské plavby a objevy) • Přírodopis (neživá příroda: půdy, základy ekologie, praktické poznávání přírody, globální společenské problémy lidstva, jejich příčiny a důsledky) • Přírodopis (globální společenské problémy lidstva, jejich příčiny a důsledky) 	
---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dokáže zhodnotit význam půdy a nebezpečí, která půdě hrozí jakým vzniká ❖ Pomocí tematických map pohovoří o oblasti tropů, subtropů, mírného pásu, polární a subpolární oblasti ❖ Dokáže hovořit o podnebí, typické fauně a flóře, zemědělském využití a uvést a na mapě najít hlavní oblasti uvedených typů přírodních krajin	<p>➤ Biosféra</p>		
--	-------------------	--	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět: **ZEMĚPIS**
 Ročník: **7. ročník**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Charakterizuje polohu Afriky a její postavení ve světě ❖ Vysvětlí pojem Starý svět ❖ Zhodnotí přírodní podmínky – povrch, klima, vodstvo ❖ Vymezí makroregion Severní arabské Afriky ❖ Pohovoří o přírodních podmínkách - povrch, klima, vodstvo, o obyvatelstvu, historickém vývoji severní a saharské Afriky ❖ Na příkladech jednotlivých států zhodnotí ekonomiku se zaměřením na cestovní ruch ❖ Vymezí pomocí mapy region Střední tropické, jižní Afriky ❖ Vyhledá názvy přírodních jednotek -pohoří, hory, řeky, jezera, názvy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Afrika 	<ul style="list-style-type: none"> • Osobnostní a sociální výchova (Sociální rozvoj) • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané) • Multikulturní výchovy (etnický původ) • Dějepis (historie objevování afrického kontinentu, čeští cestovatelé v Africe – Emil Holub a jeho následovníci, rozdělení a integrující se svět, rozpad koloniálního systému, geopolitické problémy), přírodopis (základy ekologie, ochrana přírody, pěstování zemědělských plodin ve vyspělých a rozvinutých zemích Afriky) 	

<p>států a měst a vytváří syntézu zeměpisných znalostí</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Pohovoří o obyvatelstvu, zhodnotí ekonomickou a sociální situaci ❖ Vysvětlí proč země Jihoafrická republika vybočuje z všeobecné charakteristiky ❖ Pomocí mapy vymezení region Austrálie ❖ Charakterizuje výjimečnosti přírodních podmínek - klima ❖ Určí geografickou polohu ❖ Porovná rozlohu Severní a Jižní Ameriky s rozlohou ostatních světadílů ❖ Charakterizuje prvky horizontální členitosti a přírodní podmínky Ameriky ❖ Určí region Střední Ameriky ❖ Vyhledá vybrané významné státy a další zeměpisné regiony ❖ Pomocí map popíše přírodní poměry USA a Kanady 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Austrálie a Oceánie ➤ Amerika ➤ Severní Amerika ➤ Střední Amerika 	<ul style="list-style-type: none"> • Dějepis (objevy a dobývání, počátky nové doby, postavení původních obyvatel), přírodopis (podmínky pro výskyt) • Multikulturní výchovy (etnický původ) • Přírodopis (organismy a prostředí, přeměna přírodních krajin a využívání přírodních zdrojů v Americe), dějepis (objevy a dobývání, zámořské objevy, rozdělený a integrující se svět, vyspělé a rozvojové státy), český jazyk (jazykové oblasti Ameriky, reálie v anglickém jazyce) • Environmentální výchova (Lidské aktivity a životní prostředí) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Učební pomůcky: tabulky, mapy, atlasy, obrazové dokumenty, video snímky
---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Charakterizuje obyvatelstvo, hospodářství, kulturní tradice, vybrané oblasti a sídla USA a Kanady ❖ Určí hlavní regiony USA ❖ Vyhledá v mapách území Mexika ❖ Charakterizuje přírodní poměry, hospodářství a sídla Mexika ❖ Vyhledá pevninské a ostrovní státy Střední Ameriky ❖ Určí hospodářský a politický význam karibské oblasti ❖ Určí oblast Jižní Ameriky ❖ S pomocí map popíše přírodní poměry ❖ Charakterizuje obyvatelstvo, hospodářství, vybrané oblasti a sídla jihoamerických států ❖ Posoudí význam Brazílie a Argentiny v současném světě ❖ Vymezí území ❖ Charakterizuje podle mapy přírodní prostředí střední Asie a Zakavkazska 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jižní Amerika ➤ Střední Asie a Zakavkazsko 	<ul style="list-style-type: none"> • Občanská výchova (globální svět, kulturní oblasti a životní styl v asijských regionech), informatika (vyhledávání informací, zpracování informací) 	
---	---	--	--

<p>orientace na moderní perspektivní odvětví průmyslu, mentalita Japonců, aktivní obchod, rybolov, doprava</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Na příkladu Korejského poloostrova dokumentuje rozdíly spojené se socialistickým a tržním hospodářstvím ❖ Vymezí podle mapy region, vyhodnotí přírodní podmínky, povrch, klima, vodstvo ❖ Určí hlavní sídelní a hospodářská střediska, největší přístavy, letiště a střediska cestovního ruchu ❖ Vysvětlí pojem – asijské tygři ❖ Charakterizuje mimořádné události vyvolané výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy a základní způsoby ochrany (individuální, kolektivní) 	<p>➤ Jihovýchodní Asie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí 	
---	----------------------------	---	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět: **ZEMĚPIS**
 Ročník: **8. ročník**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Uvede, v čem spočívá výhodná geografická poloha, velké kontrasty přírodních podmínek ❖ Objasní problematiku demografického vývoje obyvatelstva ❖ Zdůvodní, proč patří Evropa k hospodářsky nejvyspělejším oblastem světa ❖ Vysvětlí, proč je jednou z priorit všech demokratických sil v zemi začlenění do Evropské unie ❖ Podle mapy určí polohu a popíše přírodní poměry, povrch, klima, vodstvo Britských ostrovů ❖ Objasní podle tematických map, jaká je skladba obyvatelstva, jaké je postavení Spojeného království v současném světě 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Evropa - Poloha a postavení ve světě ➤ Západní Evropa 	<ul style="list-style-type: none"> • Osobnostní a sociální výchova (Sociální rozvoj) • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá) • Dějepis (počátky lidské společnosti, kořeny evropské kultury, křesťanství a Evropa, objevy a dobývání, počátky nové doby, Evropský integrační proces, vývoj po druhé světové válce), občanská výchova (mezinárodní vztahy, globální svět, evropská integrace), přírodopis (základy ekologie, ochrana přírody a životního prostředí) • Výchova demokratického občana (Občan, občanská společnost a stát) • Environmentální výchova: na modelových příkladech (ukázkách) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Učební pomůcky: tabulky, mapy, atlasy, obrazové dokumenty, video snímky

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Určí polohu a popíše podle mapy přírodní poměry Francie ❖ Objasní, jaká je skladba obyvatelstva a jaké je postavení Francie v současném světě ❖ Vymezí region, zhodnotí přírodní podmínky a uvede společné a odlišné znaky jednotlivých států ❖ Lokalizuje na mapě centra zpracovatelského průmyslu a uvede komodity, ve kterých je Nizozemsko světově proslulé ❖ Určí polohu a podle mapy popíše přírodní poměry, povrch, vodstvo ❖ Objasní přínos obyvatelstva na ekonomiku a zdůvodní, proč je Německo evropskou mocností, význam surovinových zdrojů pro průmysl, úroveň dopravy a služeb ❖ Pomocí mapy určí polohu a přírodní podmínky celého regionu ❖ Charakterizuje hospodářství Švýcarska a Rakouska se zaměřením na cestovní ruch ❖ Využije poznatky získané z cest do alpských zemí 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Francie ➤ Země Beneluxu ➤ Německo ➤ Alpské země 	<p>situací), hodnotí správná a nesprávná rozhodnutí účastníků</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí: Charakterizuje mimořádné události vyvolané výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy a základní způsoby ochrany (individuální, kolektivní) 	
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vymezí region, podle mapy zhodnotí reliéf, klima, vodstvo a lokalizuje centra cestovního ruchu ❖ Zhodnotí polohu a přírodní podmínky celého regionu ❖ Při geografické charakteristice pobaltských a východoevropských zemí SNS srovná celé skupiny států, společné znaky a odlišnosti ❖ Určí rozlohu a polohu ❖ Podle mapy charakterizuje přírodní podmínky, podle tematických map zhodnotí odlišnosti v osídlení obyvatelstva ❖ Zhodnotí ekonomiku a státní zřízení 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Transformující se země východní Evropy ➤ Ruská federace 		
---	--	--	--

Vzdělávací oblast: **Člověk a příroda**
 Vyučovací předmět: **ZEMĚPIS**
 Ročník: **9. ročník**

Rozpracované výstupy z předmětu	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy	Poznámky (možné formy a metody práce...)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Určí polohu a rozlohu ČR a porovná se sousedními státy ❖ Charakterizuje geologický vývoj a jeho vliv na reliéf, klimatické poměry ❖ Pohovoří o jednotlivých krajinných typech ❖ Charakterizuje hydrologické poměry 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Přírodní podmínky ČR 	<ul style="list-style-type: none"> • Výchova demokratického občana (Občan, občanská společnost a stát) • Přírodopis (neživá příroda nerosty a horniny, geologické procesy, geologický vývoj a stavba území ČR, podnebí a počasí v vztahu k životu, půdy – základy ekologie, organismy a prostředí, rostlinstvo a živočišstvo – ochrana přírody, chráněná území přírody v ČR), dějepis (vodstvo – historie rybníkářství a vodních děl v českých zemích), občanská výchova (naše vlast, pojem vlasti a vlastenectví, státní symboly, stát a právo, právní základy státu) • Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí: Charakterizuje mimořádné události vyvolané výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy a 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Učební pomůcky: tabulky, mapy, atlasy, obrazové dokumenty, video snímky

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dokáže uvést příčiny osídlování našeho území ❖ Vysvětlit pojmy migrace (nelegální migrace), národnostní a náboženská skladba obyvatelstva, mortalita, natalita, hustota zalidnění, urbanizace a trendy ve vývoji populace ❖ Pracuje pomocí map a tabulek ❖ Vymezí státy hospodářsky vyspělé, státy hospodářsky méně rozvinuté a definuje pojem národní hospodářství ❖ Dokáže blíže klasifikovat odvětví hospodářství ČR na výrobní a nevýrobní a ke každému uvést příklad ❖ Dokáže pohovořit o historickém vývoji našeho hospodářství ❖ Zhodnotí jednotlivé průmyslové oblasti, pohovoří o dobývání nerostných surovin, výrobě a rozvodu elektřiny a plynu ❖ Uvede příklady, kde průmysl ohrožuje životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obyvatelstvo sídla ČR ➤ Hospodářství ČR ➤ Průmysl ČR 	<p>základní způsoby ochrany (individuální, kolektivní)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá) • Občanská výchova (člověk ve společnosti) • Přírodopis (přírodní zdroje – základy ekologie, ochrana přírody a životního prostředí) • Enviromentální výchova (Lidské aktivity a životní prostředí) • Dějepis (modernizace společnosti, industrializace a její důsledky pro společnost), fyzika (energie), přírodopis (vliv průmyslu na životní prostředí) 	
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Pole mapy charakterizuje hlavní zemědělské oblasti a zhodnotí pěstování užitkových plodin a chov hospodářských zvířat ❖ Podle mapy, tabulek a grafů charakterizuje železniční, silniční, leteckou, říční, městskou hromadnou a spojovou dopravu ❖ Pohovoří o historickém vývoji služeb po roce 1989 ❖ Dokáže charakterizovat změny, kterým prochází obchod, české školství, zdravotnictví, bankovníctví, apod. ❖ Dokáže popsat historické souvislosti při vzniku ČR ❖ Vyjmenuje současné kraje ❖ Pomocí mapy vymezí region, zhodnotí přírodní podmínky – povrch, vodstvo, obyvatelstvo a sídla, služby, cestovní ruch a životní prostředí. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zemědělství ČR ➤ Dopravní systémy ČR ➤ Služby ČR ➤ Oblasti ČR ➤ Oblast, ve které žijí 	<p>ČR), chemie (bezpečnost práce, havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Přírodopis (vliv zemědělství na životní prostředí) • Občanská výchova (člověk ve společnosti, kulturní život, mezinárodní vztahy, evropská integrace) • Občanská výchova (člověk ve společnosti, kulturní život, mezinárodní vztahy, evropská integrace) • Výchova demokratického občana (Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování) • Mediální výchova (Práce v realizačním týmu) 	
--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Dokáže hovořit o historii a zajímavostech místa svého domova ❖ <u>Školní projekt</u>: CHKO Broumovsko – skupina žáků posuzuje realie CHKO Broumovsko s využitím různého materiálu (internet, časopisy, mapy, apod.) ❖ Uvede příčiny nerovnoměrného růstu počtu obyvatel světa ❖ Dokáže uvést a na mapě najít hustě zalidněné a méně zalidněné oblasti světa ❖ Dokáže také posoudit prognózy dalšího vývoje světové populace ❖ Popíše vliv přírodních, sociálně-ekonomických, politických a dalších faktorů na rozmístění obyvatelstva na Zemi ❖ Lokalizuje na mapě hlavní oblasti koncentrace obyvatelstva ve vyspělých i méně vyspělých zemích světa 	<p style="text-align: center;">Vybrané kapitoly humánní geografie</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Světový demografický vývoj ➤ Obyvatelstvo a sídla na Zemi ➤ Světové zemědělství 	<ul style="list-style-type: none"> • Mediální výchova (Práce v realizačním týmu) • Občanská výchova (člověk ve společnosti, kulturní život), dějepis (počátky lidské společnosti) • Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá) • Přírodopis (základy ekologie) 	
---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Vysvětlí pojem migrace (nelegální migrace), uvede důvody migrace a pohovoří o problémech, které migrace daným zemím přináší ❖ Objasní obecnou charakteristiku zemědělství ❖ Pomocí map a tabulek uvede konkrétní příklady ❖ Charakterizuje průmysl a jeho rozdělení ❖ Lokalizuje na mapě hlavní průmyslové makroregiony ❖ Vysvětlí spojitost mezi průmyslovou výrobou a životním prostředím ❖ Dokáže pohovořit o prognózách dalšího vývoje průmyslu a životního prostředí 	<p>➤ Světový průmysl</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Environmentální výchova (Základní podmínky lidského života, Lidské aktivity a životní prostředí) • Na modelových příkladech (ukázkách situací), hodnotí správné a nesprávné jednání účastníků • Chemie (chemie a společnost), přírodopis (životní prostředí – neživá příroda, základy ekologie, organismy a prostředí, praktické poznávání přírody, přírodní katastrofy, globální problémy a jejich řešení, ochrana přírody) 	
---	--------------------------	--	--